

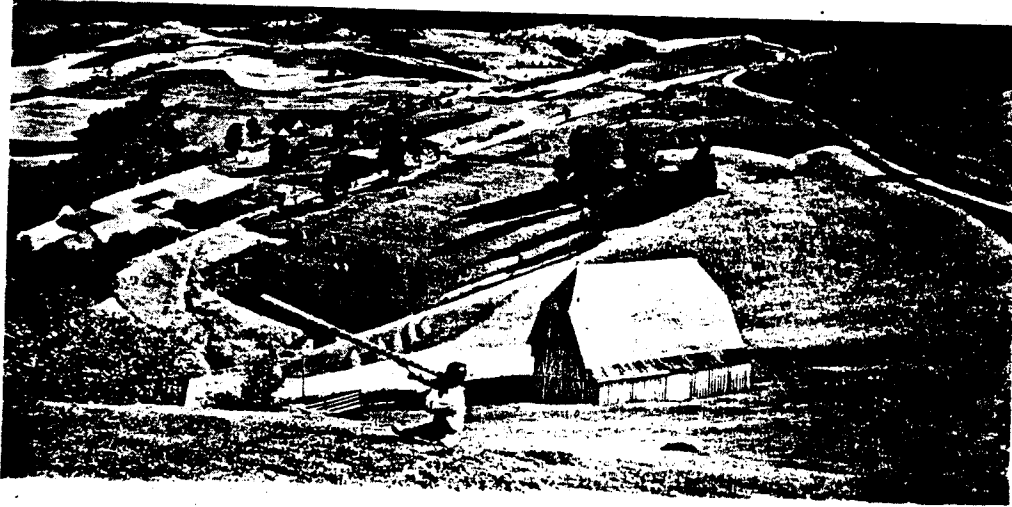
Cuprinsul.

<u>LECTIA I</u>	1
Așezarea R. S. România pe glob.....	1
Întrebări.....	4
Teme pentru ora de aplicație	5
Tara mea, poezie	7
Lungimea frontierelor R. S. România.....	8
Teme acasă.....	9
<u>LECTIA II</u>	11
Relieful R. S. România	11
Întrebări	14
Teme pentru ora de aplicație	15
Lectură	18
Rugăciune pentru aviatorii căzuți, poezie.....	19
Teme acasă	20
<u>LECTIA III</u>	21
Apele R. S. România	21
Întrebări	23
Teme pentru ora de aplicație	25
Lectură	28
Lacul, poezie	30
Principalele cursuri de apă din R. S. România.....	31
Principalele lacuri din R. S. România	32
Teme acasă	33

<u>LECTIA IV</u>	35
Clima R. S. România	35
Întrebări	38
Teme pentru ora de aplicație.....	39
Lectură.....	40
Primăvară rurală, poezie.....	42
Miezul iernei, poezie	43
Teme acasă	44
<u>LECTIA V</u>	45
Populația R. S. România	45
Întrebări	51
Teme pentru ora de aplicație	52
Lectură	54
Doina, poezie	56
Populația R. S. România pe medii, 1930 - 1962.....	58
Densitatea populației R. S. România pe regiuni.....	59
Populația R. S. România după naționalitate.....	60
Populația R. S. România după limba maternă	61
Teme acasă	62
<u>LECTIA VI</u>	63
Sate și orașe în R. S. România	63
Întrebări.....	67
Teme pentru ora de aplicație	68
Lectură	70
În satu-n care m-am născut, poezie	
Gruparea orașelor și comunelor după numărul populației la 1 iulie, 1962	
Orașele din R. S. România cu peste 20.000 locuitori la 1 iulie, 1962	
Teme acasă	76
<u>LECTIA VII</u>	77
Bogățiile R. S. România (I).....	77
Întrebări.....	82
Teme pentru ora de aplicație	83
Lectură	85
Semănătorii, poezie	89
Dinamica producției agricole în R. S. România.....	90
Suprafața totală a R. S. România după modul de folosință	91
Dotarea anuală a agriculturii R. S. România cu tractoare și mașini agricole principale.....	92
Teme acasă	93

<u>LECTIA VIII.</u>	95
Bogățiile R. S. România (II).....	95
↑ Întrebări	98
Teme pentru ora de aplicație	99
Lectură	101
Miorița, poezie	103
Boul și vițelul, poezie	105
Numărul animalelor din R. S. România.....	107
Producția agricolă animală în R. S. România	108
Teme acasă.....	109
<u>LECTIA IX.</u>	111
Bogățiile R. S. România (III)	111
↑ Întrebări	116
Teme pentru ora de aplicație	117
Lectură	119
A plecat Moțul la țară, poezie	121
Producția principalelor produse industriale din R. S. România	122
Producția principalelor produse industriale plănuțită pe perioada 1965 - 1970	123
Teme acasă	125
<u>LECTIA X.</u>	127
Industria și Comerțul R. S. România	127
Întrebări	131
Teme pentru ora de aplicație	132
Lectură	134
Extinderea și modernizarea rețelei comerciale în Capitală	136
Acord economic între Statele Unite și R. S. România	138
Ion, poezie de Aron Cotruș.....	141
Numărul satelor electrificate, pe regiuni în R. S. România	143
Exportul principalelor mărfuri din R. S. România... ..	144
Importul principalelor mărfuri în R. S. România....	145
Producția de energie electrică în R. S. România....	146
Teme acasă	147

<u>LECTIA XI</u>	149
Căile de comunicații în R. S. România.....	149
Întrebări	153
Teme pentru ora de aplicație	154
Lectură	156
Hora Unirii, poezie	160
Activitatea întreprinderilor de transport auto	162
Lungimea liniilor de cale ferată în R. S. România..	163
Lungimea drumurilor din R. S. România	164
Numărul unităților de poștă, telegraf și telefon din R. S. România	165
Activitatea poștei și telecomunicațiilor în R. S. România	166
Teme acasă	167
 <u>LECTIA XII</u>	 169
Turismul în R. S. România	169
Întrebări	171
Teme pentru ora de aplicație	172
Lectură	174
Bucovina, poezie.....	176
Impărțirea administrativă a României din punct de vedere istoric.....	178
Impărțirea administrativă a R. S. România, conform Constituției din 1952	179
Teme acasă	180

I. Așezarea Republicii Socialiste România

1. Așezarea Republicii Socialiste România pe glob. Dacă privim un glob pământesc, observăm că R. S. România se află în mijlocul zonei temperate de Nord, fiind tăiată de paralela 45. Această paralelă trece prin Boston și prin regiunea Marilor Lacuri din Statele Unite. Față de meridianul din Greenwich, România este așezată la Est; meridianul 25° trece cam prin mijlocul R. S. România.

Fiind așezată în mijlocul emisferei de Nord, România stă departe de căldurile ecuatoriale sau de frigul aspru al regiunilor polare. România se bucură de o climă continentală temperată.

Lecția I

2. Așezarea R. S. România în Europa. În legătură cu așezarea R. S. România în Europa, putem face mai multe observații și anume: R. S. România este așezată aproape în mijlocul continentului european. Dacă măsurăm pe hartă distanța de la Oceanul Atlantic la munții Urali, vedem că jumătatea acestei distanțe cade tocmai în R. S. România.

3. Suprafața R. S. România. R. S. România are astăzi o suprafață de peste 237.000 Km² (peste 91,500 mile pătrate). Comparată cu celelalte țări din Europa, R. S. România ocupă locul al 12-lea, fiind socotită ca o țară de mărime mijlocie, alături de Iugoslavia, Regatul Unit al Mării Britanii și Italia. Comparată cu Statele Unite, România ar fi cam cât statul Oregon.

4. Hotarele R. S. România. R. S. România se află situată între: Rusia, Ungaria, Iugoslavia și Bulgaria; la răsărit se află Marea Neagră.

România și vecinii ei.

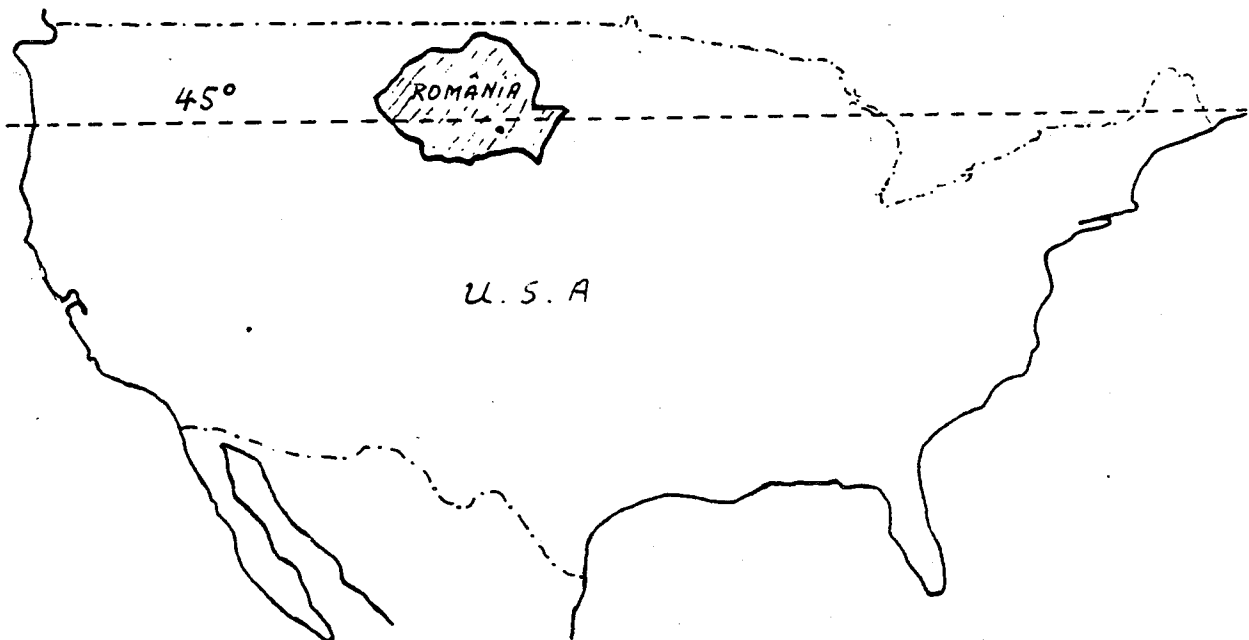
Lecția I

Distanța Est-Vest este de 770 km., iar distanța Nord-Sud este cam 555 km.

Lungimea granițelor nu trece de 3.500 km.

Hotarele sînt în cea mai mare parte naturale: Dunărea, Marea Neagră și Prutul (înainte a fost Nistrul). Hotarul de Vest în cea mai mare parte este o linie convențională.

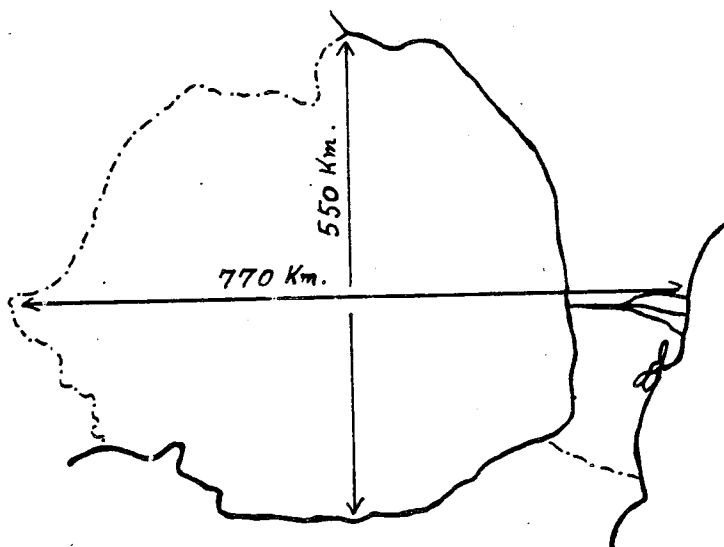
R. S. România: în relație cu Statele Unite ca mărime și ca așezare în emisfera nordică.

Lecția I

II. Întrebări:

1. În ce continent se află R. S. România?
2. Cam pe unde se află R. S. România în acest continent?
3. Ce paralelă trece prin R. S. România?
4. Pe unde trece această paralelă prin Statele Unite?
5. De ce fel de climă se bucură R. S. România?
6. Care este suprafața R. S. România?
7. Cam cu ce țări se compară R. S. România ca mărime?
8. Cam cu ce stat din Statele Unite se compară R. S. România ca mărime?
9. Care sînt vecinii R. S. România?
10. Care sînt granițele naturale ale R.S. României?
11. Care sînt granițele convenționale ale R.S. României?
12. Cam care este distanța de la Est la Vest a R.S. României?
13. Cam care este distanța de la Nord la Sud a R. S. României?
14. Cam care este lungimea granițelor R. S. României?
15. Ce altceva mai știi despre așezarea R. S. României pe glob și despre granițele ei?

III. Teme pentru ora de aplicație:

1. Teme pentru discuții libere.

Așezarea R. S. România pe glob.

Care sînt avantajele și dezavantajele granițelor naturale și granițelor convenționale?

Este mărimea unei țări singurul factor care o face importantă? De ce? Dă exemple.

Este important faptul că o țară are acces la mare? De ce?

2. Așezarea R. S. România pe glob și pe continentul Europei.

Cînd ne propunem a vorbi despre o țară din punct de vedere geografic, trebuie să ne gîndim la poziția țării respective pe glob și pe continentul în care se află, pentru a ne da seama de clima ei, de configurația și de starea înaintată ori mai înapoiată din punct de vedere cultural, politic, economic, în comparație cu mediul înconjurător.

1. Pe globul pămîntesc. R. S. România este cuprinsă între $45^{\circ}15'$ și $49^{\circ}2'$ latitudine nordică și între $20^{\circ}30'$ și $30^{\circ}30'$ longitudine răsăriteană. Ca urmare a acestui fapt, ea face parte din zona temperată a emisferei nordice. Din cauză că paralela 45° trece pe la nord de București și Craiova, iar în America de Nord prin Eastport (Maine), St. Paul (Minnesota) și pe la sud de Portland (Oregon); din cauză că R. S. România se află la Est de Greenwich și meridianul 25° trece chiar prin mijlocul ei, în fine, din cauză că R. S. România este cam la egală distanță între Urali și Irlanda, pe toată suprafața ei predomină avantajele zonei temperate, cu trei fronturi de climă: oceanică, mediteraneană și continentală.

2. Nu numai prin faptul că țara aceasta este legată de Europa centrală prin Munții Carpați, fluviul Dunărea și condițiile climaterice, dar și prin aceea că este locuită de poporul român, a cărui istorie s-a dezvoltat în pas cu a popoarelor din Vest, R. S. România este considerată ca făcînd parte din Europa centrală.

3. În 1939, România avea o suprafață de 295.049 km^2 (peste 122,000 mile pătrate). După războiul al doilea mondial,

Lecția I

pierzînd Basarabia, Bucovina de Nord și Sudul Dobrogei, ea a rămas numai cu 237.438 km². (91,584 mile pătrate).

4. Forma regulată a țării o face să fie avantajată în privința apărării celor 3.400 de km. de graniță, din care mai puțin de o treime (1.114 km. 26%) sînt granițe convenționale, fie în lungul rîurilor (57%), a mării (13%) sau a munților (4%), spre Bulgaria și Rusia.

Țările care înconjoară R. S. România sînt locuite toate de popoare care nu au aceeași origine cu Românii. La răsărit și la mieznoapte vecinii R. S. România sînt Rușii, la apus sînt Ungurii și Jugoslavii, iar la miezăzi sînt Bulgarii.

Între acești vecini, R. S. România se menține ca un bastion al latinității.

IV. Poezie

Țara mea.

Acolo unde-s nalți stejari,
 Si cît stejarii nalți îmi cresc
 Feciori cu piepturile tari,
 Ce moartea-n față o privesc;

Acolo unde-s stînci și munți
 Si, ca și munții, nu clintesc
 Voinicii cei cu perî cărunți
 În dor de țară strămoșesc;

Acolo unde-i cer senin,
 Si ca seninul cer zîmbesc
 Femei ce poartă-n al lor sîn
 Copii ce pentru lupte cresc;

Acolo este țara mea
 Si neamul meu cel romînesc.
 Acolo eu să mor aș vrea.
 Acolo vreau eu să trăiesc...

Acolo unde întîlnești
 Cît ține țara-n lung și-n lat.
 Bătrîne urme vitejești
 Și osul celor ce-au luptat;

Si unde vezi mii de mormane
 Sub care-adînc s-au îngropat
 Mulțime de oștiri dușmane
 Ce cu robia ne-au cercat;

Si unde dorul de moșie
 Întotdeauna drept a stat,
 Si bărbăteasca vitejie
 A-mpodobit orice bărbat,

Acolo este țara mea
 Si neamul meu cel romînesc.
 Acolo eu să mor aș vrea,
 Acolo vreau eu să trăiesc.

Ion Nenițescu
 (1854 - 1901)

Lecția I

V. Lungimea frontierelor Republicii Socialiste România.

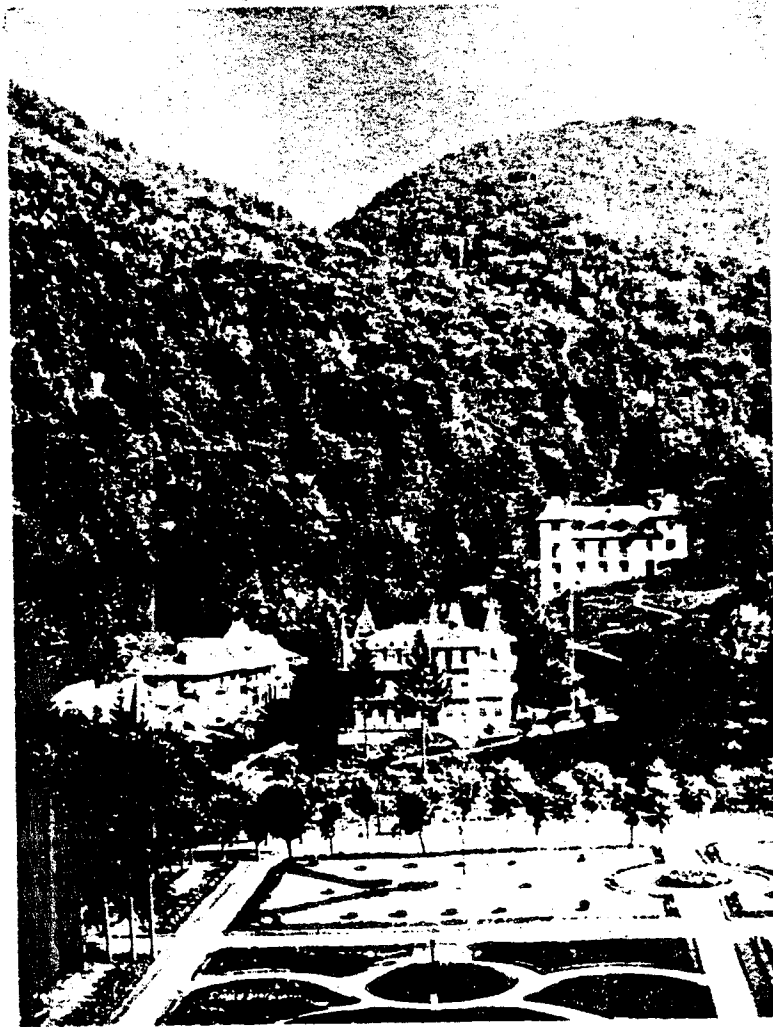
Lungimea frontierelor				
State vecine	Totală	Terestră	Fluvială	Maritimă
A	1	2	3	4
	3152,9	1070,1	1837,8	245,0
U.R.S.S.	1328,8	272,5	1056,3	-
R.P. Ungară	442,0	410,8	31,2	-
R.S.F. Iugoslavia	546,2	248,9	297,3	-
R.P. Bulgaria	590,9	137,9	453,0	-

VI. Teme acasă.

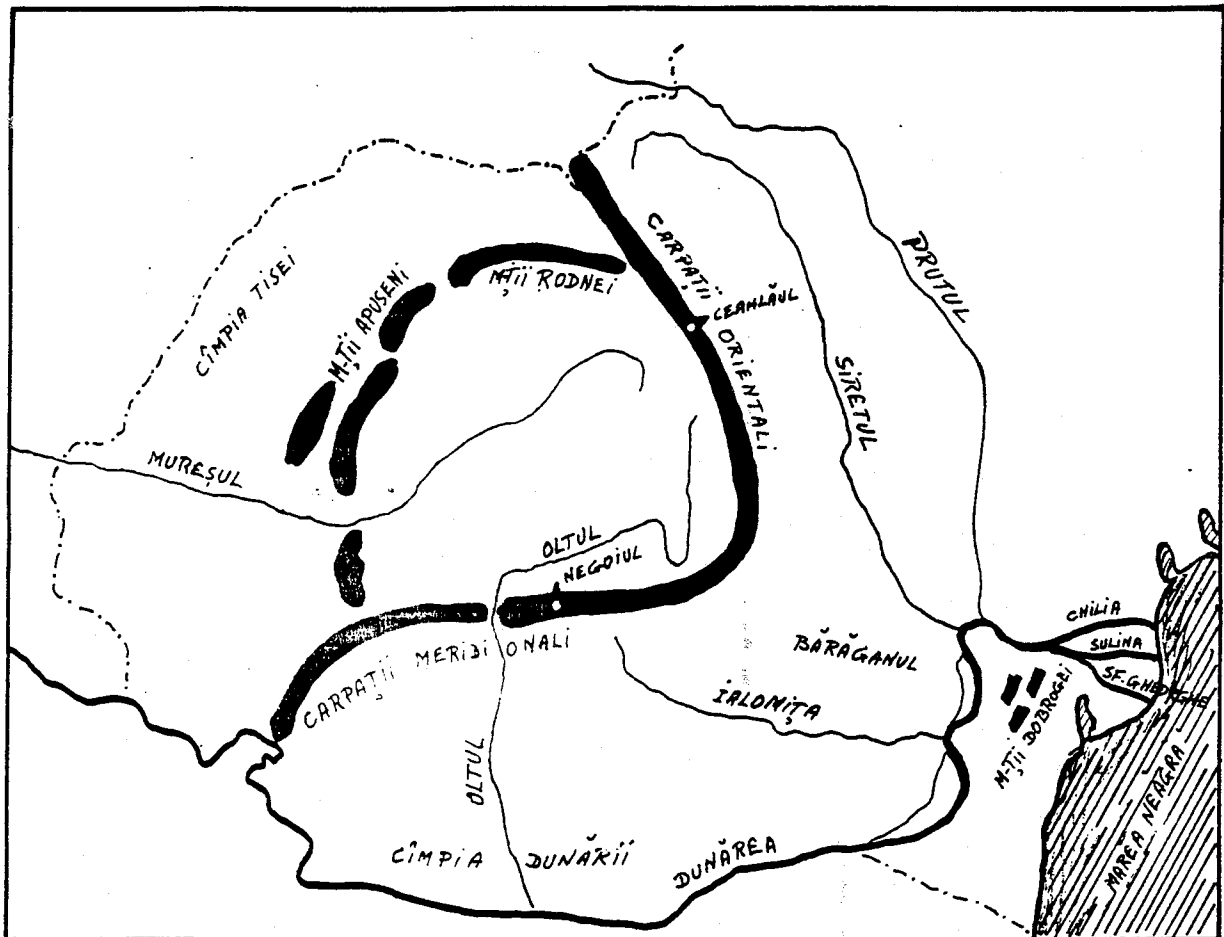
1. Vă rog să scrieți o compoziție asupra unuia din subiectele:
 - a. Așezarea R. S. România pe glob.
 - b. O zi de lucru. (Repetiție: prezentul verbelor).
 - c. Vă rog să scrieți o compoziție asupra unui eveniment curent.

2. Vă rog să desenați o hartă a Europei; indicați poziția R. S. România, granițele, vecinii și provinciile ei.

Lecția I

Vedere din Slănic...(Moldova)

I. Relieful Republicii Socialiste România.

Ca relief, R. S. România are munți, dealuri, podișuri, câmpii (șesuri) și o regiune de deltă.

Munții R. S. România sînt: Munții Carpați, lanțul cel mai lung și mai înalt; Munții Apuseni, Munții Rodnei și Munții Dobrogei.

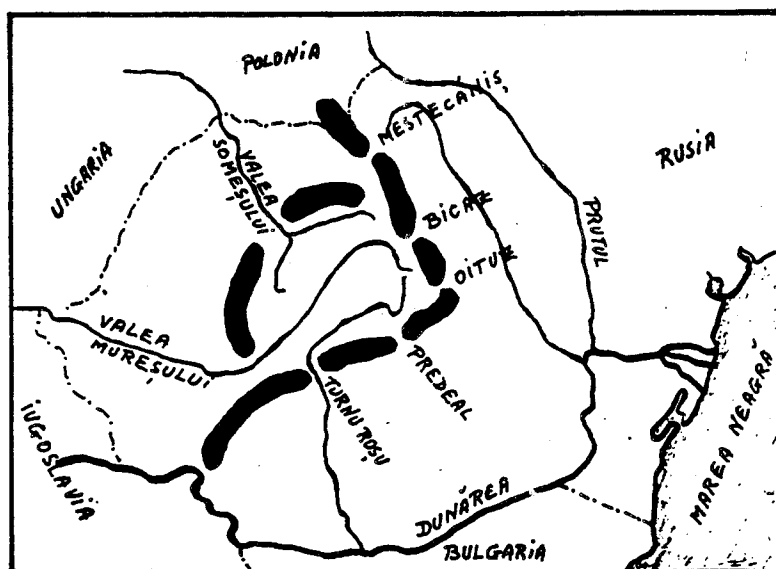
Lecția II

Munții Carpați se împart în Carpații Meridionali și Carpații Orientali. Carpații Meridionali sînt cei mai înalți și ating înălțimi de peste 2500 de metri; Negoii are 2544 de metri. În Carpații Orientali cel mai înalt vîrf este Ceahlăul, de 1904 metri.

Munții Apuseni ne apar ca o cetate în inima Transilvaniei. Ei au sub 2000 de metri înălțime și au un subsol bogat.

Munții Dobrogei sînt cei mai vechi și au aspectul unor dealuri: ei au sub 500 de metri înălțime.

Cele mai importante trecători sînt: spre răsărit, Mestecăniș, Bicz și Oituz; spre miazăzi Predeal și Turnu Roșu; spre apus Valea Mureșului și Valea Someșului.

Atît munții Carpați cît și munții Apuseni se termină în șiruri de dealuri, înalte aproape de munți și mai mărunte cu cît se depărtează de munți. Podișurile cele mai cunoscute sînt: podișul Transilvaniei, podișul Moldovei și podișul Dobrogei.

Cîmpiile R. S. România se întind mai ales de-a-lungul granițelor. Cîmpia Tisei se află în partea de apus a R. S. România. Cîmpia Dunării se întinde de-a-lungul Dunării și se împarte în cîmpia Olteniei și cîmpia Munteniei, care la rîndul ei cuprinde Bărăganul, între rîurile Ialomița, Dunăre și Siret.

Delta Dunării, la gurile Dunării, este cel mai nou pămînt românesc, căci se formează chiar sub ochii noștri. Gurile Dunării sînt formate din trei brațe: la nord este brațul Chilia, la mijloc brațul Sulina (singurul navigabil) și la sud brațul Sfîntul Gheorghe.

Cam la 35 de kilometri de deltă se găsește o mică insulă stîncoasă și pustie, care aparține R. S. România: Insula Șerpilor.-

Lecția II

II. Întrebări:

1. Ce forme de relief are R. S. România?
2. Care sînt munții R. S. România?
3. În cîte părți sînt împărțiți Carpații?
4. Cam ce înălțime au acești munți?
5. Unde sînt munții Apuseni?
6. Unde sînt munții Rodnei?
7. Ce fel de munți sînt munții Dobrogei?
8. Care sînt cele mai importante trecători?
9. Care sînt cele mai cunoscute podișuri?
10. Cam unde se găsesc cîmpiile R. S. România?
11. Unde se află cîmpia Tisei?
12. Unde se află cîmpia Dunării?
13. Unde se află Bărăganul?
14. Unde se află Delta Dunării?
15. Care este singurul braț navigabil al Dunării?
16. Ce insulă posedă R. S. România în Marea Neagră?

III. Teme pentru ora de aplicație:

1. Teme pentru discuții libere.

Relieful R. S. România.
Relieful Statelor Unite.
Relieful statului duminical.

Cum este felul de viață al oamenilor la cîmpie?
în munți? în dealuri?

2. Relieful R. S. România.

Relieful R. S. România este variat. În centrul țării avem podișul Transilvaniei, cu multe ape curgătoare și cu dealuri care ajung pînă la 700 de metri, înconjurat de lanțul munților Carpați spre răsărit și miazăzi și de masivul munților Apuseni spre apus. În jurul acestor munți, în părțile exterioare, se află deasemenea regiuni de dealuri acoperite cu produse agricole, cu livezi de pomi fructiferi și cu viță de vie, iar mai departe, spre periferiile țării, se întind cîmpiile Moldovei, Munteniei, Olteniei și Tisei, cu pămînt admirabil pentru ocupația principală a locuitorilor, bogat în tot felul de produse.

Cu drept cuvînt, ziaristii americani William B. King și Frank O'Brien, în cartea lor "The Balkans-Frontiers of Two Worlds," spun despre R. S. România:

"România este o țară mică, extrem de bogată. Dacă pui împreună părțile navigabile cele mai bune ale fluviului Mississippi, la care adaugi litoralul Galvestone, regiunile cele mai bogate în grîu din Kansas, terenurile petrolifere din Oklahoma, bogatele regiuni cu fructe și pășuni din Colorado, munții și văile din Oregon, vei obține exact a doua Romînie."

Munții R. S. România, după etatea lor, se pot împărți în două categorii: munți bătrîni și munți tineri. Din prima categorie fac parte Munții Dobrogei, care din cauza eroziunilor și altor fenomene naturale au ajuns niște dealuri sub 500 de metri înălțime. Din categoria a doua fac parte Munții Carpați și Munții Apuseni.

Lecția II

Carpații românești au două denumiri: Carpații Orientali sau Moldovenеști, care se întind dela granița de nord a țării și continuă pînă la cotitura Buzăului, urmați spre vest de Carpații Occidentali sau Sudici, care încep dela valea râului Buzău și se termină la Porțile de Fier, unde sînt tăiați de Dunăre. Munții care par a continua șirul Carpaților la sud de Dunăre, se numesc Munții Balcani.

Carpații Sudici sau Meridionali sînt munții cei mai înalți din R. S. România. Vîrfurile lor cele mai înalte sînt: Caraimanul, de 2500 de metri; Negoiul, de 2544 de metri; Moldoveanul, de 2506 de metri și Mîndra, de 2529 de metri. Acești munți, de la bază și pînă la înălțimea de 1800 de metri, sînt acoperiți de păduri dese de fag la poale și de brad în zona superioară; iar spre culmi pășuni. Vîrfurile sînt în general fără vegetație.

Carpații Orientali sau Moldovenеști în general sînt mai mici ca cei Sudici, dar sînt mai bogați în vegetație, în turme de oi și în populație. Primind mai multe ploi, din ei pleacă un număr mare de ape curgătoare, dintre care mai importante sînt râurile Mureșul și Oltul. Trecătorile principale ale acestor munți sînt pe la Bicaș, Tihuța și Vatra Dornei.

Munții Apuseni numai în puține locuri trec peste 1.500 de metri (Vlădeasa are 1.838 de metri și Muntele Mare are 1.827 de metri). Cu toate acestea, ei sînt considerați, în totalitatea lor, ca o fortăreață naturală, deoarece sînt bine închiși din toate părțile și străinii cu greu pot pătrunde în inima lor și trăi acolo. De exemplu, în fosta plasă Cîmpeni, care număra peste 40.000 de mii de locuitori români, nu se aflau nici 100 de străini stabiliți printre ei.

Munții Apuseni au păduri și pășuni, însă nu prea bogate. Bogăția acestor munți o constituie aurul și argintul, care se găsesc și se extrag (de multe ori de către străini și pentru străini) din centrele importante Roșia (lîngă Abrud), Brad și regiunea Zlatna. Din această cauză, localnicii, cunoscuți și sub numele de Moți, sînt în general săraci, iar sărăcia lor a ajuns proverbială prin cîntecul bătrînesc:

Munții noștri au poartă,
Noi cerșim din poartă-n poartă ...

Podișul Transilvaniei și Podișul Moldovei au bogății în cereale, în fructe și struguri de masă și pentru vinuri, pe specialități. Subsolul acestor podișuri conține de asemenea ape termale cu valori terapeutice.

Dealurile R. S. România fac trecerile de nivel dintre munți și câmpii. Partea cea mai mare din suprafețele dealurilor sînt cultivabile și fertile, restul fiind neproductive.

Depresiunile pămîntului românesc sînt numeroase și din cauza că în trecut ele au fost - și au rămas - mai populate, sînt cunoscute în istorie ca „țări”. Aceste depresiuni, văi sau platouri mai mici protejate de munți, au ajutat formarea poporului român, pe care l-au ocrotit în timpul năvălirilor barbare și i-au dat posibilitatea de a organiza primele formațiuni politice.

IV. Lectură.

În Munții Apuseni.

Ramura de apus a Carpaților Românești este formată din trei grupe izolate: Munții Banatului, Poiana Ruscăi și Munții Apuseni....

Niciun ținut din munții României nu are înfățișări atât de variate ca Munții Apuseni. Când îi privești din valea Mureșului, par valurile uriașe ale unei mări înfuriate. De vină este o creastă de calcar care se înalță tocmai în această parte și din depărtare seamănă cu un paravan de argint și de azur. În centru, clăile vulcanice ies îndrăzenețe din învelișurile pământului, iar vestita Detunată, cu așchiile sale îndoite de bazalt, e una din minunățiile ținutului. Mai spre apus, o zonă calcaroasă e ciuruită de gropi și de peșteri fantastice, din care una, la Scărișoara, păstrează din timpuri foarte vechi un ghețar subteran. Altfel, formele generale ale masivului sînt foarte domolite și pe înălțimi se întind șesuri mai largi decît în orice parte a Carpaților. Șesuri locuite și cultivate în deosebi de Moșii care își au satele răsfirate pe aceste vîrfuri de munți, la 1000 pînă la 1300 m.

Prin unele văi nici nu poți umbla, așa sînt de înguste, prăpăstioase și cu povîrnișuri împădurite. Dar cînd te-ai urcat pe culmea deschisă, te afli ca pe o cîmpie întinsă.

Gh. Vâlsan, Pămîntul românesc și frumusețile lui, 1940.

V. Poezie.

Rugăciune Pentru Aviatorii Căzuți.

Voi, prieteni, rugați-vă pentru zburătorii căzuți astă noapte
în luptă!

Dacă aripile lor s-au lovit, prin întuneric, de moarte,
Rugați-vă să le cadă cenușa, undeva peste ape, departe,
Ca să nu-i doară cenușa trupurilor moarte.

Dacă aripile lor s-au frânt în gârlele negre ale norilor
Sau pe umerii aspri de vânt,
Rugați-vă să le cadă cenușa peste tulpinele florilor
(Să nu-i doară trupurile, când s-or lovi de pământ!.....)

Dacă au căzut din cer peste o țară străină,
Rugați-vă, prieteni, ca pînă jos, din trupurilor lor
nimic să nu rămînă!

Rugați-vă, atunci, vîntului, cu inimile de lacrimi grele,
Să la aducă cenușa trupurilor, lîn, printre stele,
Pînă la noi;
S-o scuture peste lanurile noastre de trifoi,
Peste apele, peste cîmpiile noastre de mătasă
Să le fie cenușa și mormintele lor, între grădinile noastre,
acasă....

Constantin Virgil Gheorghiu

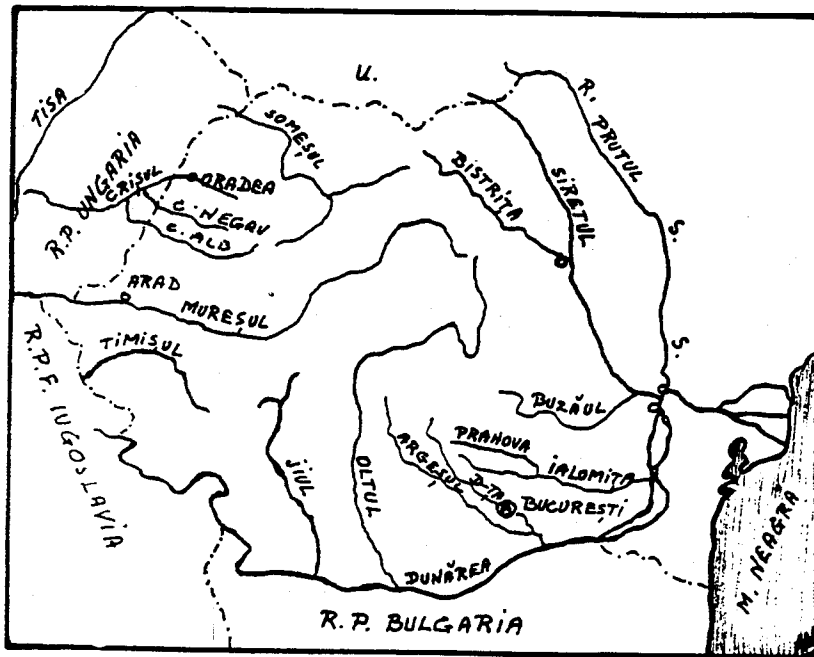
Lecția II

VI. Teme Acasă

1. Vă rog să scrieți o compoziție asupra unuia din următoarele subiecte:

Relieful R. S. România.
Relieful statului meu.
Relieful Statelor Unite.

2. Vă rog să faceți o hartă cu relieful R. S. România, arătând munții, trecătorile, podișurile, dealurile și câmpiile.

I. Apele Republicii Socialiste România

Apele curgătoare stau în strînsă legătură cu relieful și cu clima țării. Mersul râurilor din R. S. România este determinat pe de o parte de inelul muntos care închide podișul Transilvaniei și pe de altă parte de cele două depresiuni adînci: la miazăzi cîmpia Dunării și la apus cîmpia Tisei.

Fluviul Dunărea izvorăște din munții Pădurea Neagră din Germania, trece prin Viena, Bucapesta și Belgrad, apoi taie

Lecția III

Munții Carpați prin Porțile de Fier și formează Cazanele și insula Ada Kaleh; trece pe sub podul de la Giurgiu și cel de la Cernavodă, formează Balta Ialomiței și Balta Brăilei și se varsă în Marea Neagră prin trei brațe. La Cazane, Dunărea este forate adâncă și curge repede; aproape de Brăila are o adâncime de aproape 10-12 metri și lată de aproape 700-800 de metri.

Tot în Marea Neagră se varsă și fluviul Nistru, care a fost granița României înainte de războiul al doilea mondial.

Dunărea adună toate râurile României. Râurile care curg din Ardeal sînt: Someșul, Crișul și Mureșul. Aceste râuri se varsă în râul Tisa, care la rîndul lui se varsă în Dunăre.

Râurile care curg spre sud și est sînt: Jiul, Oltul, Argeșul cu Dîmbovița, Ialomița, Siretul și Prutul. Toate aceste râuri se varsă în Dunăre.

Lacuri. Lacurile României sînt numeroase, dar mici. Numărul lor trece de 2500. Cele mai multe însă au sub 1 km². ca întindere; toate la un loc nu ocupă nici 1% din suprafața țării.

Printre cele mai frumoase lacuri sînt: lacul Bucura în Munții Retezatul sau lacul Bîlea în Munții Făgărașului. Sînt apoi lacuri termale ca lacul Peșea; sau lacuri minerale cu valoare terapeutică (Ocna Sibiului, Techirghiol etc.).

De-a lungul Dunării sînt multe bălți pline cu pești: Potelu, Greaca; sau de-a lungul țărmului Mării Negre lacuri sărate ca lacul Razelm.

Sînt de asemenea multe izvoare termale în jurul cărora s-au construit băi: Băile Herculane, Sovata etc.

Apele râurilor sînt puse în slubja industriei prin construirea de hidrocentrale, ca aceea de la Biczaz.

II. Întrebări:

1. Ce determină mersul râurilor?
2. De unde izvorăște Dunărea?
3. Prin ce capitale europene trece ea?
4. Ce sînt Porțile de Fier?
5. Unde sînt poduri peste Dunăre?
6. Prin cîte brațe se varsă Dunărea în Marea Neagră?
7. Ce a format Nistrul înainte de războiul al doilea mondial?
8. Ce râuri se varsă în Tisa?
9. Ce râuri curg spre sud și spre est?
10. Cum sînt lacurile din R. S. România?
11. Ce lacuri cunoști?
12. Ce sînt hidrocentralele?

Lecția III

Casă țărănească din Munții Apuseni

III. Teme pentru ora de aplicație.1. Teme pentru discuții libere.

- a. Apele R. S. România.
- b. Apele Statelor Unite.
- c. Apele Statului dimitale.

2. Apele R. S. România.

Dunărea. În R. S. România intră pe la Baziaș și se îndreaptă spre marea Neagră, formînd hotarul spre Iugoslavia și apoi spre Bulgaria, pînă la apus de orașul Turtucaia.

De aici, Dunărea curge numai pe pămînt românesc pînă la marea Neagră, în care se varsă prin trei brațe: Chilia, Sulina și Sf. Gheorghe. Pămîntul cuprins între aceste trei brațe se numește delta Dunării. În această deltă sînt multe bălți și lacuri bogate în pește.

În Dunăre ajung toate apele curgătoare ale R. S. România. Cele mai însemnate sînt:

a. Tisa, curge puțin prin România, în partea de miazănoapte, făcînd o parte din granița cu U. R. S. S. Pînă la vărsarea în Dunăre, mai trece prin Ungaria și Iugoslavia.

b. Mureșul, izvorăște din Carpații răsăriteni, curge întîi spre nord, apoi străbate în curmeziș podișul Transilvaniei, se strecoară pe la sudul munților Apuseni și răzbate în cîmpie, spre a se vărsa în Tisa, dincolo de granița de apus a R. S. România, în Ungaria.

Mureșul este rîul Transilvaniei. În Mureș se adună apele din inima podișului Transilvan, dintr-un bazin de peste 28.000 kmp, ceva mai mare decît al Oltului. E o vale populată azi ca și odinioară. Numeroasele stațiuni paleolitice, neolitice, dar mai ales urmele orașelor romane dovedesc aceasta. Era drumul bătut ce ducea de la Sarmisegetuza la Potaissa și Napoca. De la Tîrgu Mureș la Deva stau înșirate cele mai multe orașe din Transilvania.

c. Someșul, care izvorăște cu o ramură din munții Apuseni și cu alta din munții Rodnei. După unirea acestor două ramuri, Someșul se îndreaptă spre miazănoapte-apus și intră în Ungaria, unde se varsă în Tisa.

